

VÕRU LINNA 2023. AASTA EELARVE

SELETUSKIRI

Võru linna 2023. aasta eelarve koostamise aluseks on Võru linna eelarvestrateegia aastateks 2023–2027.

Rahandusministeeriumi suvise majandusproгноosi kohaselt on tarbijahindade kasvu prognoos 2022. aastal 19,5%. Keskmise palga nominaalkasvu prognoos 2022. aastaks on 11,0% ja 2023. aastaks 7,4%.

2023. aasta peamised eesmärgid on:

1. Linna jätkusuutlik juhtimine – tööprotsesside analüüs ja nüüdisajastamine ning investeeringud eelkõige energiasäästu eesmärgil, päikesepaneelide paigaldamine vähemalt neljale haridusasutusele;
2. Ettevõtluspiirkondade arendamine – Võrusoo tööstusala käivitamine;
3. Avalike teenuste kvaliteedi ja üldise konkurentsivõime tõstmine – loomekeskuse valmimine ja tegevuste käivitamine (noorte ettevõtlikkuse toetamine ja piirkonna käsitöö edendamine ja eksponeerimine).

2023. aastal on kavas jätkata 2022. aastal alustatud mahukate investeeringutega. Pooleliolevad ehitused lisatakse eelarvesse 2023. aasta lisaeelarvega.

Võru linna 2023. aasta eelarve eelnõu põhitegevuse tulem on 1 845 750 eurot.

Kassajääk ja nõuded-kohustused täpsustatakse eelarves esimese lisaeelarvega. Eelarvesse on arvestatud osa likviidsetest vahenditest.

PÕHITEGEVUSE TULUD

Tabel 1. Võru linna tulud kokku 2021–2023

	Eelarve täitmine 2021*	Eelarve eelnõu 2022	Eelarve eelnõu 2023	Kasv (%)	Kasv (euro)
Põhitegevuse tulud	18 207 931	15 580 100	17 575 713	12,8	1 995 613

*2021. aasta eelarve täitmine on koos riigieelarve toetusfondiga.

2023. aastaks on siiski planeeritud tulude kasv vaatamata Ukraina sõjale ja energiakriisile. Eesti riigi inflatsioon püsib kõrgel ja tarbimine oluliselt vähenenud pole.

Tulubaasi kasv on planeeritud tulumaksu ja teistelt omavalitsustel laekuva haridusteenuse tulu kasvu arvel. Eelarvesse on planeeritud riigieelarve toetusfondist eraldatavad toetused huviharidusele, eakate hoolduse ja lasteaiaõpetaja palgatõusuks. Eelarvest puuduvad toetusfondist eraldatavad üldhariduskoolide haridustoetus ja sotsiaaltoetused (~4,0 miljonit eurot).

MAKSUTULUD

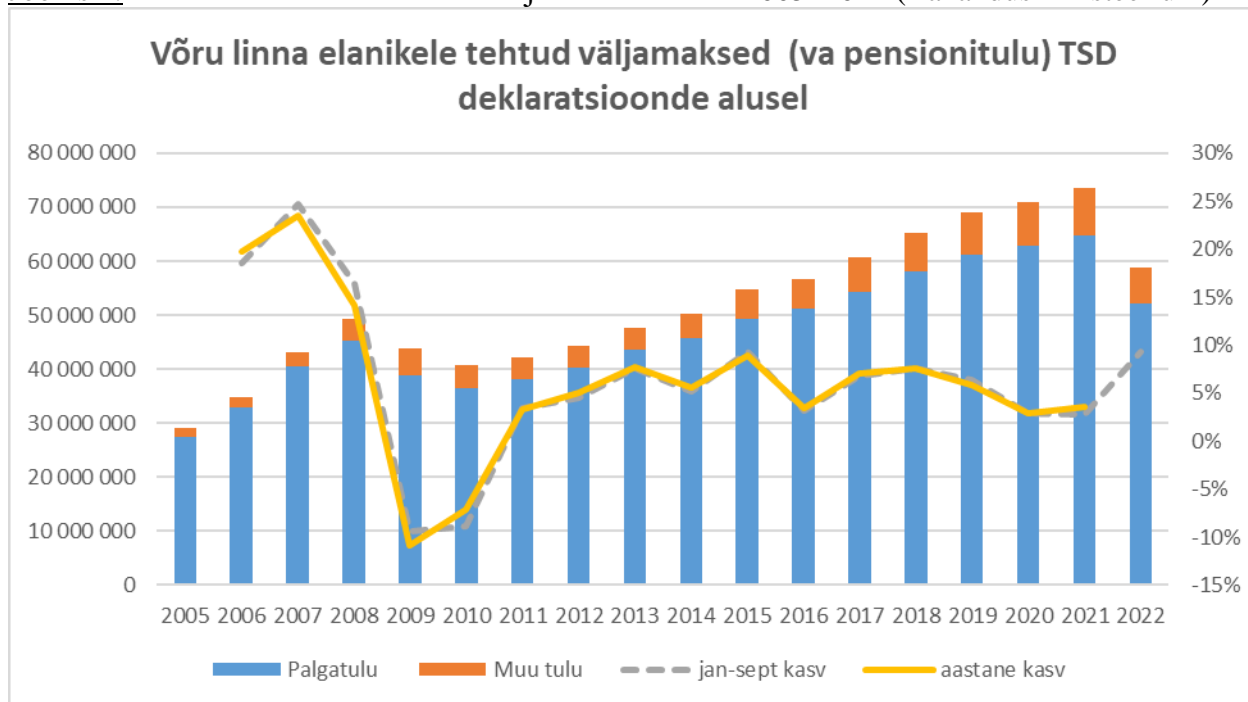
Tabel 2. Võru linna maksutulud 2021–2023

Nimi	Eelarve täitmine 2021	Eelarve 2022	Eelarve 2023	Kasv %	Kasv
MAKSUD JA SOTSIAALKINDLUSTUSMAKSED	9 066 113	10 226 000	11 147 927	9%	921 927
Tulumaks	8 967 764	10 090 000	11 009 927	9%	919 927
Omandimaksud	79 079	103 000	105 000	2%	2 000

Reklaamimaks	19 270	33 000	33 000	0%	0
--------------	--------	--------	--------	----	---

Maksutulude eelarve kasv põhineb tulumaksu laekumise kasvul. 2022. aastal on energiakriisi tingimustes tegelikult keskmise palga kasv olnud 8,1% (III kv võrreldes eelneva aasta sama perioodiga) ja Võru linnale eraldatud tulumaksu kasv on 2022. aasta oktoobri seisuga 9%, keskmine maksustatav sissetulek septembris 2022 moodustab 1359 eurot, mis on 11% kõrgem kui aasta tagasi.

Joonis 1. Võru linna elanikele tehtud väljamaksed kokku 2005–2022 (Rahandusministeerium)

2023. aasta kasvuks on planeeritud 922 tuhat eurot, mis moodustab 9%. Tulumaksu laekumise prognoosi aluseks on üldhariduskooli õpetajate palgatõus 24%, palga alammäära tõus 11% ja haridustöötajate üldine palgatõus vähemalt 10%.

Maamaksu on eelarvesse arvestatud vastavalt maa maksustamise määrale 2,5%.

2022. aastal on maksu eraldus 99,4 tuhat eurot.

KAUPADE JA TEENUSTE MÜÜK

Linnavalitsusele laekuv teenuste müügi eelarve suureneb võrreldes 2022. aasta eelarvega 27%. Haridusasutuste õpilaskoha maksumus kasvab seoses kütte, vee- ja elektri hinnatõusuga ning haridustöötajate palgakasvuga

Tabel 3. Kaupade ja teenuste müük 2021–2023 (ilma Võru linna hallatavate asutuste omatuluta)

Kood	Tulu liik	Eelarve täitmine 2021	Eelarve 2022	Eelarve 2023	Kasv %	Kasv euro
32	KAUPADE JA TEENUSTE MÜÜK	1 900 756	2 124 550	2 750 000	29%	625 450
320	Riigilõivud	6 539	20 000	20 000	0%	0
322	Kaupade ja teenuste müük	1 793 383	1 968 550	2 650 000	35%	681 450
323	Üüri- ja renditulud	100 833	136 000	80 000	-41%	-56 000

Haridusteenuste tulu tõusu planeerimise aluseks on Haridus- ja teadusministeeriumi poolt kinnitatud õpilaskoha maksumuse piirmäära tõus ning lasteaiade kohamaksu kasv seoses palgatõusudega ja hoonete kõrvalkulude kasvuga (küte, vesi, elekter jne). Lisaks avatakse Võru

Lasteaias Okasroosike hoiurühm. Sporditeenuste tulu tõuseb seoses Võru Spordikooli õpilaste arvu tõusuga (täiendav treeninggrupp) ja treenerite palgatõusuga (Tabel 4). Üüritulu vähenemine on eelpool kajastatud tervisekeskuse ruumide ettemaksu erakorraline tulu 2022. a eelarves.

Tabel 4. Teiste omavalitsuste õpilaskohtade arv Võru linna õppeasutustes 2017–2022

Õppeasutus	September 2017	September 2018	September 2019	September 2020	September 2021	September 2022
Koolid	280	292	290	218	233	233
Lasteaiad	139	153	145	132	112	98
Huvikoolid	342	371	374	449	440	466
Kõik kokku	761	816	809	799	785	797

Tabel 5. Võru linna hallatavate asutuste omatulud 2022–2023

Asutus/tulu liik	Laekumine majandustegevusest			Üüritulu		
	2022	2023	eelarve 2023 võrreldes eelarve 2022 (%)	Eelarve 2022	2023	eelarve 2023 võrreldes eelarve 2022 (%)
Võru Lasteaed Okasroosike	45 762	48 230	105%	0	0	0
Võru Lasteaed Sõleke	106 326	117 109	110%	0	0	0
Võru Lasteaed Punamütsike	102 334	130 494	128%	1 798	0	0%
Võru Lasteaed Päkapiikk	91 276	126 521	139%	500	500	100%
Võru Kreutzwaldi Kool	0	0	0	800	1 000	125%
Võru Kesklinna Kool	0	0	0	8 000	10 000	125%
Võru Järve Kool	8 900	1 000	11%	0	0	0
Võru Spordikool	77 000	87 000	113%	8 000	12 000	150%
Võru Kunstikool	38 682	51 000	132%	280	280	100%
Võru Muusikakool	70 000	70 000	100%	3 000	3 000	0
Võrumaa Keskraamatukogu	3 500	3 000	86%	0	0	0
Nõõrimaa Tugikodu	22 000	23 500	107%	0	2 500	0
Kokku	565 780	657 854	116%	22 378	29 280	131%

Äripindade osas võrreldes 2022. aastaga muutusi ei ole.

Tabel 6. Võru Linnavalitsuse äripinnad

Adress	Pinna suurus m ²
Lembitu tn 6	36
Tartu tn 25	1528
Jüri tn 54	2761 <i>sh raamatukogu 1481</i>

2023. aastal toimub hoone Jüri 54 rekonstrueerimine ja üüritulu laekub vastavalt ruumide kasutamise võimalustele.

TOETUSED

Tabel 7. Toetused 2021–2023

TULUDE NIMETUS	Eelneva aasta linnafinantseerimise eelarve täitmine 2021	Jooksva aasta linnafinantseerimise eelarve 2022	Linnafinantseerimise eelarve 2023	Kasv %	Kasv euro
Saadud toetused kokku	6 967 196	7 639 099	3 685 486	-52%	-3 953 613
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	676 472	1 159 595	184 486	-84%	-975 109

Saadud tegevustoetused (tasandus- ja toetusfond)	6 290 724	6 479 504	3 501 000	-46%	-2 798 504
---	-----------	-----------	-----------	------	------------

Eelarvesse on lisatud EL projektide Cityxchange, Life IP Buildest ja Life LATEST palgatoetus projektiga seotud töötajate töötasu maksmiseks ja tegevuskuludeks, koolide mahetoidu toetus kokku 184 486 eurot. Eelarvesse on arvestatud mittesihotstarbeline toetus riigieelarvest kohalike omavalitsuste tulubaasi ühtlustamiseks (tasandusfond) 2 900 000 eurot. Tasandustoetus sõltub elanike arvust seisuga 1. jaanuar 2023. a vanusegruppide lõikes ning 2022. aasta tulude laekumise kasvust võrreldes teiste omavalitsustega. Võru linna elanike arv on kasvanud seoses Ukraina sõjapõgenike asumisega Võrru, mis on ka suurema toetuse prognoosi aluseks.

Toetusfondi vahendid on olemuselt sihtotstarbelised. Eelarvesse on arvestatud toetusfondi lasteaiapäetajate palgatoetus 280 000 eurot, perekonnaseisutoimingute korraldamise toetus 21 000 eurot, huvihariduse toetus 80 000 eurot (huvikooli õpetajate palgakulu) ja hariduslike erivajadustega õpilaste tegevuskulu toetus 80 000 eurot, eakate üldhoolduse korraldamise toetus 170 000 eurot. Täpne eelarve selgub 2023. aasta veebruariks. Kuna lasteaiapäetaja palgatoetus hõlmab ainult osa lasteaiapäetaja palgast, siis on tulude eelarvesse planeeritud loodetav toetus ja kulueelarvesse kogu õpetaja palgakulu. Ülejäänud toetusfondi vahendid lisatakse eelarvesse esimese lisaeelarvega märtsis.

Teistelt KOV-delt laekuva toetusena on planeeritud Võru valla toetus kalmistu halduse korraldamiseks.

Tabel 8. Muude tulude laekumine 2021–2023

TULUDE NIMETUS	Eelneva aasta linnafinantseerimise eelarve täitmine 2021	Jooksva aasta linnafinantseerimise eelarve 2022	Linna finantseerimise eelarve 2023	Kasv euro	Kasv %
Muud tulud kokku	90 128	26 300	26 300	0	0
Rendi- ja üüritulud mittetoodetud põhivaradelt	24 891	24 000	24 000	0	0
Trahvid ja muud varalised karistused	8 284	1 000	1 000	0	0
Eespool nimetamata muud tulud	56 952	1 300	1 300	0	0

Vee erikasutusõiguse tasu laekub alates 1. jaanuarist 2017 „Keskkonnatasude seaduses“ § 55¹ määratud tasu määras 1000 m³ vee kohta ja sõltub põhjavee kasutamise mahust omavalitsuse territooriumil. Eelarve on planeeritud 2022. aasta laekumise alusel.

Eespool nimetamata muude tulude eelarvesse laekuvad kindlustushüvitised ja muud eespool käsitlemata tulud, üldjuhul neid eelarvesse ei planeerita, vaid lisatakse tulude laekumisel.

PÕHITEGEVUSE KULUD

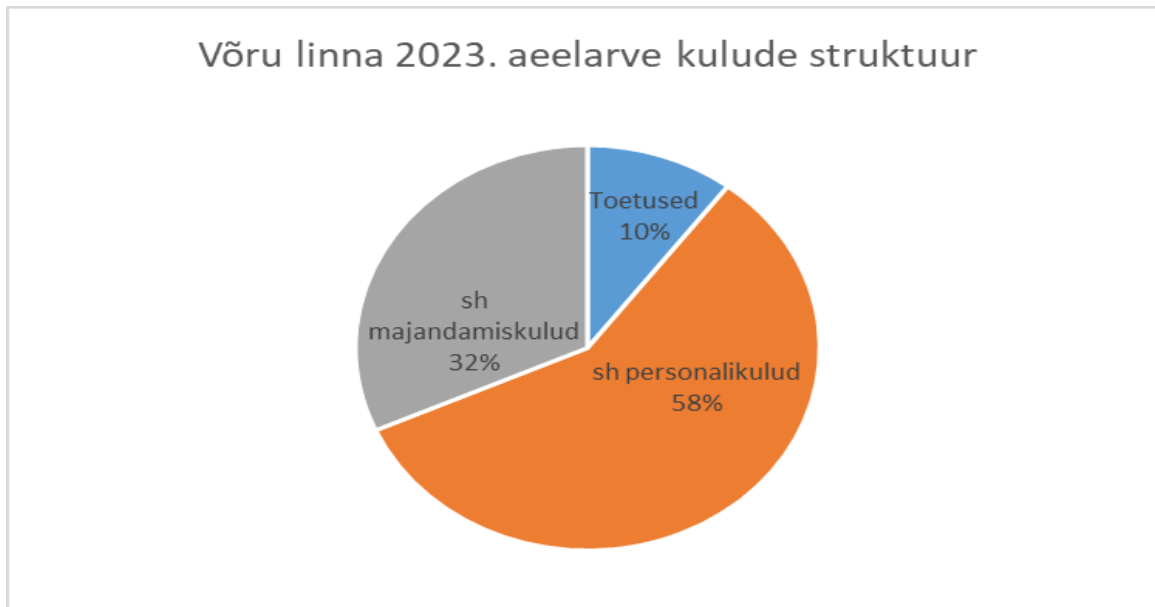
Tabel 9. Eelarve kululiikide lõikes 2021–2023

Kululiik	Eelarve täitmine 2021	Eelarve eelnõu 2022	Eelarve eelnõu 2023	Kasv euro	Kasv %
Kulud kokku	16 962 637	14 798 925	16 496 097	1 697 172	11%
Toetused	1 809 084	1 716 592	1 701 687	-14 905	-1%
Muud tegevuskulud	15 153 553	13 082 333	14 794 410	1 712 077	13%
sh personalikulud	10 373 653	8 316 564	9 569 624	1 253 060	15%
sh majandamiskulud	4 779 900	4 765 769	5 224 786	459 017	10%

Põhitegevuse kulude eelarve on suurenenud eelkõige personalikulude kasvu tõttu. Palgatõusuks on arvestatud kuni 130 eurot töötaja kohta. Palga alammääraga töötajate personalikulude kasvuks 11%.

Linnavalitsuse ametnike palgatõus on keskmiselt 8%. Ka kulude struktuuris on personalikulude osa kasvanud 3% võrra majandamiskulude ja toetuste arvel.

Joonis 2. Võru linna eelarve kulude struktuur 2023.

VALITSEMISKULUD

Valitsuse eelarvesse on planeeritud linnapea ja tema otseses alluvuses olevate ametnike kulu, s.o linnavalitsuse liikmete, sisekontrolli, arendusnõuniku, arendusspetsialisti, avalike suhete spetsialisti ning linnalehe toimetaja personali- ja majanduskulu. Alates 2023. aastast taastatakse endine struktuur ja luuakse uuesti Haridus- ja kultuuriosakond. Volikogu ja Valitsuse eelarvete kasvu mõjutab ametnike personalikulude kasv.

Tabel 10. Valitsemiskulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmine 2021	Eelarve 2022	Eelarve 2023	Kasv (%)	Kasv €
Volikogu	108 748	131 444	146 286	11%	14 842
Valitsus	390 187	623 511	667 733	7%	44 222
sh valitsemine	254 672	283 639	297 507	5%	13 868
sh reservfond	0	100 000	100 000	0%	0
sh arendustegevus	79 943	127 862	158 105	24%	30 243
sh osalemine omavalitsusliitudes ja valimiste korraldamine	5 550	58 085	62 000	7%	3 915
sh turismikorraldus	5 550	5 550		-100%	-5 550
sh Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	44 472	48 375	50 121	4%	1 746

Reservfond on ettenägematute, hädavajalike kulude finantseerimiseks. Reservfondi mahtu pole vaja suurendada.

Arendustegevuse eelarve on suurenenud sihtvahendite kasvu võrra.

Osalemine omavalitsuste ühistegevuses eelarvesse on arvestatud SA Võrumaa Arenduskeskuse toetus, Eesti Omavalitsuste Liidu, Võrumaa Omavalitsusliidu ja Kagu Ühistranspordikeskuse liikmemaksud.

HARIDUS- JA KULTUURIOSAKOND

Tabel 11. Haridus- ja kultuuriosakonna kulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmine 2021	Eelarve 2022	Eelarve 2023	Kasv (%)	Kasv €
Haridus- ja kultuuriosakond	1 891 894	2 094 041	2 383 059	14%	289 018
sh sporditegevus	605 554	660 220	690 000	5%	29 780
sh huvikoolikohad teistes omavaltsustes	0	2 000	2 000	0%	0
sh huviharidus	100	100		-100%	-100
sh erahuvikoolid	147 898	158 548	160 000	1%	1 452
sh noortekeskus	61 311	63 303	86 300	36%	22 997
sh kultuurimaja toetus	497 701	525 000	609 219	16%	84 219
sh vaba aja tegevused (kultuuriüritused)	75 392	101 100	121 200	20%	20 100
sh Religiooniteenused	5 617	6 176	6 518	6%	342
sh üldhariduskoolid	26 434		2 000		2 000
sh lasteaiakohad teistes omavalitsustes	191 539	205 000	300 000	46%	95 000
sh koolikohad teistes omavalitsustes	206 731	242 290	250 000	3%	7 710
sh õpilaste vedu	540	3 000	3 000	0%	0
sh öömaja	0	0	4500		4 500
sh hariduse haldus	73 078	127 304	148 322	17%	47 292

Sporditegevuse eelarves on spordiklubide põhitegevuse toetused, mida on suurendatud 30 tuhande euro võrra, eelarvesse on lisatud toetus Võru Võrkpalliklubile osalemiseks Balti Liigas.

Huvihariduse eelarves suureneb MTÜ Võru Noortekeskuse toetus 13 tuhat eurot. Lisatud on uue loomekeskuse tegevuse toetus.

SA Võru Kannel toetus tõuseb eesmärgiga luua võimalus kultuuritöötajate palgatõusuks.

Religiooniteenuste eelarve on tavapärasel tasemel, toetus eraldatakse Katariina kiriku kinnistu heakorra ja kellatorni kella hoolduse tagamiseks ja sõltub töötasu alammäära kasvust.

Teiste omavalitsuste lasteaia- ja koolikohtade kulu on suurendatud. Arvestatud on arvestusliku kohamaksumuse piirmäära tõusuga. Linn toetab hariduslikku mitmekesisust: toetus on planeeritud ka waldorfpedagoogikat rakendavale põhikoolile Võru linnas: Väike Werrone Koolis õpib 35 Võru linna õpilast.

Hariduse halduse (haridusnõuniku ja kultuurinõuniku palga ja bürookulu) eelarvesse on suurendatud haridusürituste ja õpetajate tunnustamise eelarvet. Eelarvesse on planeeritud Ukraina sõjapõgenike hariduskoordinaatori töötasu

KANTSELEI, JURIIDILINE OSAKOND, RAHANDUSOSAKOND

Tabel 12. Linnakantselei, juriidilise osakonna ja rahandusosakonna kulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmine 2021	Eelarve 2022	Eelarve 2023	Kasv (%)	Kasv €
Linnakantselei	264 245	335 211	409 020	22%	73 809
Juriidiline osakond	75 536	88 044	95 600	9%	7 556
Rahandusosakond	309 337	326 030	336 700	3%	10 670

Linnakantselei eelarvesse on lisatud kõigi osakondade poolt kasutatavate IKT programmide ja andmebaaside kasutamise kulud kokku 35 581 eurot, mis seni kajastusid linnamajanduse, rahandus- ning haridus- ja kultuuriosakonna eelarves.

LINNAMAJANDUSE OSAKOND

Tabel 13. Linnamajanduse osakonna kulude jagunemise esitus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmine 2021	Eelarve 2022	Eelarve 2023	Kasv (%)	Kasv €
Linnamajandusosakond	2 243 829	2 706 746	2 328 285	-14%	-378 461
Politsei	1 148	7 000	2 000	-71%	-5 000
Päästeteenused	32 731	32 760	32 760	0%	0
Maanteetransport	495 291	43 500	24 000	-45%	-19 500
Majanduse haldus	554 534	860 829	695 106	-19%	-165 723
Üüripindade haldus	38 245	41 500	41 500	0%	0
Linnamajanduse sihtfinantseerimised (projektid)	63 800	59 006		-100%	-59 006
Jäätmekäitlus	167 178	66 964	36 000	-46%	-30 964
Avalike alade puhastus		712 000	817 000	15%	105 000
Heitveekäitlus	40 542	82 497	46 238	-44%	-36 259
Saaste vähendamine	38 548	35 000	35 000	0%	0
Bioloogilise mitmekesisuse kaitse, haljastus	296 916	94 000	70 000	-26%	-24 000
Elamumajandus, korterite majandamiskulud	21 517	37 625	15 000	-60%	-22 625
Veevarustus	5 471	7 200	10 000	39%	2 800
Tänavavalgustus	139 056	146 400	150 000	2%	3 600
Muu kommunaalmajandus	115 375	108 341	144 035	33%	35 694
Puhkepargid	129 629	139 720	112 200	-20%	-27 520
Raamatukogu haldus	27 774	38 668	38 600	0%	-68
Muinsuskaitse		70 609	48 846	-31%	-21 763
Lasteaedade kulud	30 298	7 571		-100%	-7 571
Üldhariduskoolide kulud	7 055				0
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	38 719	98 781	10 000	-90%	-88 781
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse		16 775		-100%	-16 775

Korrakaitse (Politsei) eelarvesse on planeeritud abipolitseinike töö toetamiseks 2000 eurot.

Päästeteenuste eelarves kajastub Tamula ja Kubija järve rannavalve teenus. Teenust osutatakse kolmeaastase lepingu alusel. Teenust osutab Articard OÜ.

Maanteetranspordi remondi, joonimise ja bussiootepaviljonide kulu. Eelarvest on, vastavalt Rahandusministeeriumi tegevusala koodidele, välja arvatud tänavate puhastamise kulu (uus keskkonnakaitse valdkonna tegevusala „Avalike alade puhastus“).

Majanduse halduse eelarves kajastuvad linnamajanduse osakonna töötajate palgad ning osakonna poolt tellitud mõõdistuste, planeeringute jm tööde teostamiseks vajalikud kulud. Eelarve kahaneb seose projektide lõppemisega. Personalikuludes kajastub projekti „cityxchange“ ühe töötaja töötasu, mis on finantseeritud EL toetusmeetmest (teine töötaja samas projektis on arendustegevuse eelarves). Eelarvesse on lisatud kahe haldusüksuse hooldustöötaja palgavahendid.

Jäätmekäitluse eelarve väheneb võrreldes 2022. a eelarvega jäätmete liigiti kogumise projektist finantseeritud konteinerite kulu võrra. Konteinerid ja kopplaadur on üle antud Võru Jäätmekeskusele.

Avalike alade puhastuse eelarve kasvab seoses hooldusesse lisandunud tänavate mahu suurenemisega.

Haljastuse eelarvest on haljastute hoolduse lepingu eelarve üle viidud avalike alade puhastuse eelarvesse. Bioloogilise mitmekesisuse kaitse eelarvesse on planeeritud ohtlike puude raie, uued istutused, Koreli oja niitmine ja puude hooldusloikused.

Elamumajanduse eelarves on kajastatud linnale kuuluvate korterite remondi ja halduskulu. Spetsialisti eluasemetoetus on kajastatud investeeringutoetuste eelarves, linn panustab 30 000 eurot ja riigilt lisandub 30 000 eurot.

Muu kommunaalmajanduse eelarves on suurenenud kalmistu halduskulu.

Puhkeparkide halduse eelarvesse on planeeritud iga-aastane Tamula ranna hoolduskulu. Tavapäraselt toimub purskkaevude hooldus ja kevadine liiva sõelumine. Erakorralisi töid 2023. aastal planeeritud ei ole.

Sotsiaalhoolekande kuludes on planeeritud puuetega inimeste kodude kohandamise kulu.

SOTSIAALTÖÖOSAKOND

Tabel 14. Sotsiaaltöösakonna kulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmine 2021	Eelarve 2022	Eelarve 2023	Kasv (%)	Kasv €
Sotsiaaltöösakond	1 323 058	1 990 522	1 100 147	-45%	-890 375
Tervishoid	66,96	500	500	0%	0
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande asutused	29 710	35 200	25 000	-29%	-10 200
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	347 400	628 621	431 000	-31%	-197 621
Eakate sotsiaalhoolekande asutused	49 770	74 500	60 000	-19%	-14 500
Muu eakate sotsiaalne kaitse	18 320	18 000	28 800	60%	10 800
Laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutused	152 664	122 026		-100%	-122 026
Sotsiaalhoolekande teenused peredele	162 079	317 433	108 840	-66%	-208 593
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	23 680	40 232	32 321	-20%	-7 911
Riiklik toimetulekutoetus	249 161	404 528			
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	18 594	24 700	17 308	-30%	-7 392
Sotsiaalse kaitse haldus	271 614	324 782	396 378	22%	71 596

Sotsiaaltöösakond tegeleb töötute, eakate, puuetega inimeste ja lastega perede sotsiaalprobleemide lahendamise. 2022. aastal on lisandunud Ukraina põgenikele abi andmine.

Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande eelarvesse on planeeritud ühingute toetused vastavalt puuetega inimeste ühingute poolt esitatud taotlustele. Eelarvesse lisanduvad toetused riigieelarvest puuetega laste hoolekandeks.

Eakate hoolekandes on ühistegevuste toetus Võru Pensionäride Päevakeskusele planeeritud vastavalt ühingu poolt esitatud taotlusele.

Perede sotsiaalhoolekande eelarvesse lisandub RE toetusfondist matusetootuse vahendid.

Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele. Eelarvesse on planeeritud Pargikodu haldamise kulu hoone 1. korruse osas. Suurendatud on Pargikodu sotsiaaltöötaja palgakulu. 2022. a eelarves kajastub ka riigieelarve toetus Ukraina sõjapõgenike eluaseme korraldamiseks, vastav toetus ilmselt jätkub ka 2023. aastal.

Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse eelarvesse on planeeritud toidupanga tegevuse toetus.

Sotsiaalosakonna eelarvesse (*sotsiaalse kaitse haldus*) on lisatud kahe täiendava sotsiaalhoolekande spetsialisti palgakulu.

HUVIKOOLID

Tabel 15. Huvikoolide kulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Finantseerimis eelarve täitmise 2021	Finantseerimise eelarve 2022	Finantseerimise eelarve 2023	Majandamise eelarve	Sihtfinantseerimise eelarve	Eelarve kokku (eurodes)	Finantseerimiseelarve kasv (%)	Kasv €
Võru Spordikool	330 448	397 726	458 027	92 000	80 000	630 027	15%	60 301
Võru Muusikakool	640 924	693 122	764 403	73 000		837 403	10%	71 281
Võru Kunstikool	181 061	201 879	220 910	51 280		272 190	9%	19 031

Huvikoolide 2023. aasta eelarve pole seotud õpilaste arvuga koolis, vaid eelarved on koostatud arvestades koolide tegelikke vajadusi. Võru Spordikooli eelarve suureneb seoses õpilaste arvu kasvuga: lisatud on täiendav õpetaja palgakulu. Võru Spordikooli eelarves on kajastatud sihtvahendid Kultuuriministeeriumilt treenerite palgatoetuseks.

KULTUURIASUTUSED

Tabel 16. Kultuuriasutuste kulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmise 2021	Finantseerimise eelarve 2022	Finantseerimise eelarve 2023	Majandamise eelarve	Eelarve kokku (eurodes)	Kasv (%)	Kasv €
Võrumaa Keskraamatukogu	369 114	396 500	431 000	3 000	434 000	9%	34 500

Võrumaa Keskraamatukogu 2023. aasta eelarve on suurenenud palgatõusu vahendite võrra.

Kõrvalkuldade hinnakasv raamatukogu eelarvet ei mõjuta, hoonega seotud kulud kajastatakse linnamajandusosakonna eelarves.

KOOLIEELSED LASTEASUTUSED

Tabel 17. Koolieelsete lasteasutuste kulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmise 2021	Finantseerimise eelarve 2022	Finantseerimise eelarve 2023	Majandamise eelarve	Eelarve kokku (eurodes)	Kasv (%)	Kasv €
Võru Lasteaed Okasroosike	456 794	508 175	607 964	48 230	656 194	20%	99 789
Võru Lasteaed Päkapiikk	849 535	919 837	1 041 089	126 521	1 167 610	13%	121 252
Võru Lasteaed Punamütsike	939 979	1 002 924	1 130 216	130 494	1 260 710	13%	127 292
Võru Lasteaed Sõleke	968 332	1 049 468	1 189 789	117 109	1 306 898	13%	140 321

Lasteaedade eelarvetes tõuseb personalikulu palgatõusu vahendite võrra. Lasteaedade eelarve koostamise aluseks on laste arv lasteaias.

Võru Lasteaed Okasroosike avab alates jaanuarist 2023 täiendava hoiurühma, mistõttu on ka eelarve suhteline kasv teistest lasteaeadadest suurem.

Tabel 18. Eelarve aluseks olev laste arv Võru linna koolieelsetes lasteasutustes

	Punamütsike	Okasroosike	Päkapiikk	Sõleke
sõimerühm	48	16	48	48
sõimerühm osaajaline	6	2	6	6
aiarühm	179	0	153	104
aiarühm osaajaline			1	
liitrühm			80	40
liitrühm osaajaline			4	

erivajadusega laps sobitusrühmas	3	0	6	4
tasandusrühm	0	0	0	24
hoiurühm		10		
KOKKU	236	112	214	228

Kokku on loodud 2023. a eelarvega lasteaiakoha võimalus 790 lapsele. Linna registris oli 0–6 vanuses lapsi 1. jaanuari 2021 seisuga 832 (2021. aastal 843). 2022. aastal on lisandunud Ukraina sõjapõgenike lapsed, kellele on loodud võimalus lasteaiakohta saada.

ÜLDHARIDUSKOOLID

Tabel 19. Üldhariduskoolide kulude jagunemine

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmine 2021	Finantseerimise eelarve 2022	Finantseerimise eelarve 2023	Majandamise eelarve	Eelarve kokku (eurodes)	Kasv (%)	Kasv €
Võru Kesklinna Kool	1 610 392	561 000	651 000	10 000	661 000	16%	90 000
Võru Kreuzwaldi Kool	2 373 612	784 450	926 989	1000	927 989	18%	142 539
Võru Järve Kool	427 097	171 000	213 000	1 000	214 000	25%	42 000

Koolilõuna kulu 2023. aastal moodustab 311 318 eurot. Eelarves on arvestatud koolilõuna kulu kokku 100 968 eurot, millest katab Põllumajandusministeerium mahetoidu toetusega ligikaudu 32 000 eurot ja Võru linn 68 968 eurot. Lisandub riigieelarve toetusfondi toetus 210 350 eurot. 2022. aastal tõusis koolilõuna maksumus 1,18 eurolt 1,48 eurole.

Koolide eelarvesse lisanduvad riigieelarve toetusfondi vahendid.

Tabel 20. Õpilaste ja klassikomplektide arv Võru linna üldhariduskoolides 2018–2022

Kool/aasta		2018	2019	2020	2021	2022
Võru Kreuzwaldi Kool	õpilasi	673	678	663	692	693
	klassikomplekte	32	34	33	35	36
Võru Kesklinna Kool	õpilasi	458	467	476	475	486
	klassikomplekte	26	30	29	29	30
Võru Täiskasvanute Gümnaasium	õpilasi	137	129			
	klassikomplekte	8	8			
Võru Järve Kool	õpilasi	23	21	20	22	23
Kokku õpilasi		1291	1295	1159	1189	1202

SOTSIAALHOOLEKANDE ASUTUSED

Tabel 21. Nõõrimaa Tugikodu kulude jagunemise esitlus

Osakond/tegevusala	Eelarve täitmine 2021	Finantseerimise eelarve 2022	Finantseerimise eelarve 2023	Majandamise eelarve	Eelarve kokku (eurodes)	Kasv (%)	Kasv €
Nõõrimaa Tugikodu	375 412	453 727	568 276	26 000	465 727	25%	114 549
<i>sh muu riskirühmade hoolekanne (10700)</i>	<i>274 001</i>	<i>324 327</i>	<i>395 076</i>	<i>26 000</i>	<i>346 327</i>	<i>22%</i>	<i>70 749</i>
<i>sh sotsiaalteenused puuetega inimestele</i>	<i>101 411</i>	<i>129 400</i>	<i>173 200</i>	<i>0</i>	<i>119 400</i>	<i>34%</i>	<i>43 800</i>

Lisaks palgatõusu vahenditele on Nõõrimaa Tugikodu eelarvesse lisatud kahe täiendava koduteenuse töötaja palgakulu, koduteenust osutab alates 2023. aastast kaksteist sotsiaaltöötajat. Puuetega inimeste hoolekanne eelarve kajastub tugiisikute ja isiklike abistajate kulu. Eelarve kasvab seoses palgatõusuga.

INVESTEERIMISTEGEVUSE EELARVE

Investeeringute eelarves kajastatakse põhivara soetus ja müük, osalused äriühingutes, investeeringutoetused ning laenude intressikulu. Investeeringustegevuse eelarve aluseks on Võru linna eelarvestrateegia 2023–2027.

Põhivara müügitulu on planeeritud eelarvesse kokku 500 000 eurot. Müügiotsust ootavad Kreutzwaldi 109 ja Meegomäe lasketiiru kinnistu. Müügis on ka elamumaa kinnistud noortele peredele Taara asumis ja Võrusoo tööstusala ärimaa kinnistud.

Tabel 22. Linnamajanduse osakonna eelarvesse planeeritud investeeringuväljaminekute orienteeruvad maksumused ja rahastusallikad

Tegevus	kassajääk/tulu	Laen	Toetus	Kokku eelarve
Võru Lasteaed Päkapikk siseruumide remont		150 000		150 000
Päikesepaneelide paigaldus haridusasutustele		70 000		70 000
Tartu 25 büroopindade rekonstrueerimine	90000	115 000		205 000
Elektriautode väljavahetamine koduteenuse osutamiseks		144 000	32000	176 000
Andsumäe hüppetorni rekonstrueerimise projekteerimine		20 000		20 000
Aktiivkapitali suurendamine taristu ehitamiseks Võru linnas		427 000		427 000
Spetsialisti eluasemetoetus		30 000		30 000
Muinsuskaitse alal olevate elamute rekonstrueerimise toetus	32000	60 000	48000	140 000
Sademe lahenduste projekteerimine	3750		11250	15 000
Kokku	125 750	1 016 000	91 250	1 233 000

Osaluste soetuse eelarvesse on planeeritud Võru linnas sademeveesüsteemide rekonstrueerimiseks ja Taara asumi vee, kanalisatsiooni ja sademevee taristu ehituse finantseerimiseks vajalik AS Võru Vesi aktiivkapitali sissemaks.

Laenudelt makstavad intressikulud on planeeritud summas 330 000 eurot. Arvestatud on keskmise intressiga 2,5,0% ja asjaoluga, et linn sõlmib laenulepingu aasta lõpus kui tekib reaalne vajadus laenuvahendite järele.

FINANTSEERIMISTEGEVUSE EELARVE

Finantseerimistegevuse eelarves on kajastatud võetavate laenude summa ja laenude tagasimaksed. Vastavalt kehtivatele laenugraafikutele on 2023. aasta laenude tagasimakse- ja kapitalirendikohustus 2 232 000 eurot. Investeeringuid ja investeeringutoetusi finantseeritakse laenuga 1 016 000 euro ulatuses. Maksimaalne laenukoormus 2022. aasta lõpuks koos uue laenuga (arvestades 2023. a tagasimakseid) on 14 165 tuhat eurot. Laenu tegelik summa sõltub ehitushangete tulemustest.

Tabel 23. Võru linna laenukohustused laenulepingute ja aastate lõikes

Pank	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Kokku 2023-2033
Laen 2014	92 200	92 200	92 200	92 200	92 200							461 000
Laen 2015	263 736	263 736	153 845									681 318
Laen 2016	243 057	243 057	243 057	202 547								931 717
Laen 2017	48 000	48 000	48 000	48 000	48 000							240 000
Laen 2018	140 800	140 800	140 800	140 800	140 800	140 800						844 800
Laen 2019	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000					875 000
Laen 2019	168 100	168 100	168 100	168 100	168 100	168 100	168 100					1 176 700
Laen 2020	232 600	232 600	232 600	232 600	232 600	232 600	232 600	232 600				1 860 800
Laen 2021	447 000	447 000	447 000	447 000	447 000	447 000	447 000	447 000	447 000			4 023 000
Laen 2022	413 100	413 100	413 100	413 100	413 100	413 100	413 100	413 100	413 100	413 100		4 131 000
Laen 2023		101 600	101 600	101 600	101 600	101 600	101 600	101 600	101 600	101 600	101 600	1 016 000
Bussi kapitalirent (SpKool)	1 586											1 586
Maa soetus järelmaksuga	56 485			97 500								153 985
Laenu tagasimakse kokku (linnavalitsus)	2 231 664	2 275 193	2 165 302	2 068 447	1 768 400	1 628 200	1 487 400	1 194 300	961 700	514 700	101 600	

VÕRU LINNA NETOVÕLAKOORMUS

Võru Linnavalitsuse netovõlakoormuse piirmäär on praeguse eelnõu alusel 31.12.2023 seisuga 14 701 tuhat eurot.

Kui arvestada põhitegevuse tuludesse lisanduva riigieelarve toetusfondiga (4 milj eurot), siis suureneb linna lubatud netovõlakoormuse määr ~3,2 milj euro võrra ja moodustab 17 901 tuhat eurot.

Kui 2023. aastal võtame laenu 1 016 tuhat eurot ja tagastame laenu 2 232 tuhat eurot, jääb tegelikult võlakoormuse jäägiks 14 165 tuhat eurot. Netovõlakoormuse saamiseks lahutame vaba kassajäägi, mis on ligikaudu 300 tuhat eurot.

Tabel 24. Netovõlakoormuse arvestus (tuhat eurot)

Põhitegevuse tulud (koos toetusfondiga)	22 376
Lubatud netovõlakoormus (80% põhitegevuse tuludest)	17 901
Tegelik võlakoormus seisuga 31.12.2023	14 165
Kassajääk	-300
Tegelik Netovõlakoormus	13 865
Tegelik Netovõlakoormuse määr seisuga 31.12.2022	62%

Vastavalt „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele“ tuleb arvestada netovõlakoormust ka arvestusüksuse kohta, kusjuures arvestusüksusesisesed tehingud tuleb elimineerida. Võru linna arvestusüksuse moodustavad Võru linn, SA Võru Spordikeskus, SA Võru Pensionäride Päevakeskus, SA Võru Kannel, OÜ Taristuhaldus ja AS Võru Vesi. Arvestusüksuse netovõlakoormust suurendab SA Võru Spordikeskuse laen 0,9 milj eurot ja AS Võru Vesi laenukoormus 5,0 milj eurot. Arvestusüksuse netovõlakoormus jääb 2023. aasta lõpuks 71% tasemele arvestusüksuse põhitegevuse tuludest, sealjuures on arvestusüksuse lubatud netovõlakoormuse määr 80% põhitegevuse tuludest.

POOLELIOLEVAD EHTUSED JA PROJEKTID

Projekti nimi	Projekti hinnanguline maksumus €
Tänavate rekonstrueerimine	500 000
Võrumaa Keskraamatukogu raamatukoguhoone rekonstrueerimine	2 554 251
Võru Järve Kooli õppehoone ehitamine	3 473 359
Loomemaja hoone rekonstrueerimine ja keskuse rajamine	387 000
Kokku	6 914 610

Projektide, mille finantseerimine on planeeritud 2022. aasta eelarvesse, vahendid suunatakse 2023. aasta eelarvesse aastavahetuse inventuuri järel lisaeelarvega.

VÕRDLUS EELARVESTRATEEGIAGA

Tabel 25. Võru linna 2023. a eelarve ja eelarvestrateegia võrdlus

Võru linn	Eelarvestrateegia	Eelarve 2023	Vahe (+eelarvestrateegia – eelarve 2023)
Põhitegevuse tulud kokku	24 911 019	18 375 847	6 535 172
Maksutulud	11 396 184	11 147 927	248 257
sh tulumaks	11 260 184	11 009 927	250 257
sh maamaks	105 000	105 000	0

sh muud maksutulud	31 000	33 000	-2 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	3 943 289	3 436 134	507 155
Saadavad toetused tegevuskuludeks	9 526 547	3 765 486	5 761 061
sh tasandus-ja toetusfond	7 826 547	3 501 000	4 325 547
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	1 700 000	264 486	1 435 514
Muud tegevustulud	45 000	26 300	18 700
Põhitegevuse kulud kokku	22 448 874	16 530 097	5 918 777
Antavad toetused tegevuskuludeks	2 850 219	1 701 687	1 148 532
Muud tegevuskulud	19 598 655	14 828 410	4 770 245
Põhitegevuse tulem	2 462 145	1 845 750	616 395
Investeeringustegevus kokku	-2 478 545	-1 019 750	-1 458 795
Põhivara müük (+)	350 000	500 000	-150 000
Põhivara soetus (-)	-2 336 000	-636 000	-1 700 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	486 000	43 250	442 750
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-122 000	-170 000	48 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-427 493	-427 000	-493
Finantskulud (-)	-429 052	-330 000	-99 052
Eelarve tulem	-16 400	826 000	-842 400
Finantseerimistegevus	18 336	-1 216 000	1 234 336
Kohustuste võtmine (+)	2 250 000	1 016 000	1 234 000
Kohustuste tasumine (-)	-2 231 664	-2 232 000	336
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 936	-390 000	391 936
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)	0	0	0
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 936	0	1 936

Eelarvest on puudu toetusfondi haridustoetus ja sotsiaahoolekandeline abi toetused, kokku vähemalt 4 miljonit eurot.

Investeeringustegevuse eelarvesse on planeeritud mahukam vara müük, üheks põhjuseks maade soetus riigilt (põhivara soetuse eelarves), mis on planeeritud võõrandada elamumaa ja ärimaa uuteks arendusteks. Põhivara soetuse eelarvesse lisanduvad pooleliolevad projektid, mis strateegias on ka arvestatud.